

aktualizace 1 (19.3.2020)

Vážené kolegyně a kolegové

Vzhledem k epidemiologické situaci v Evropě i v České republice, s ohledem na šíření infekce virem SARS-CoV-2 (onemocnění COVID – 19) i vzhledem ke specifickým gastrointestinální endoskopie (blízký kontakt mezi pacienty a personálem, tvorba aerosolu v průběhu horní endoskopie, riziko fekálně – orálního přenosu) vydává předsednictvo výboru ČGS ČLS JEP tyto informace k provozu endoskopické praxe. Cílem je chránit pacienty i zdravotnické týmy a udržet zdravotní péči v nejvyšší možné kvalitě. Text vzniká jako reakce na krizovou situaci na základě dostupných dat a diskuze expertů. Jsme připraveni doporučení změnit v případě vydání právně závazného pokynu, řešícího specifika našeho oboru nebo podle vývoje situace.

1. Nemocný přicházející k endoskopickému vyšetření by měl být **stratifikován vzhledem k riziku nákazy virem SARS-CoV-2**. U nemocných přivážených z jiného pracoviště je klíčové stratifikaci provést již při telefonickém kontaktu.
 - **nízké riziko:** bez klinických symptomů (COVID – 19), vyšetřovaná osoba není v individuálně nařízené karanténě, nebyla v kontaktu s nakaženou osobou v posledních 14 dnech a necestovala do zahraničí a oblastí s prokázanou nákazou (dle aktuální epidemiologické situace)
 - **vysoké riziko (a-c) a SARS-CoV2 pozitivní osoby (d):**
 - a/ pacient s anamnézou kontaktu s nakaženou osobou či osobou v individuálně nařízené karanténě nebo pobytu v oblastech s prokázanou nákazou v posledních 14 dnech
 - b/ pacient v individuálně nařízené karanténě
 - c/ se symptomy či anamnézou suspektní z COVID_2019 (horečka, symptomy akutní respirační infekce: kašel, nově vzniklá dušnost a/nebo průjem) a bez identifikované jiné příčiny stavu (potvrzená etiologie infekce - chřipka apod.)
 - d/ pacient SARS-CoV-2 pozitivní
2. **Epidemiologická anamnéza** by měla být potvrzena vyplněním a podepsáním krátkého dotazníku (viz. příloha). Pokud nelze epidemiologickou anamnézu odebrat nebo není jasně patrná ze zdravotní dokumentace (emergentní stavy), postupujeme jako u vysokého rizika.

3. **Elektivní a neakutní endoskopie** (bez nebezpečí z prodlení) by měly být u nemocných ve vysokém riziku odloženy. Tyto nemocné je nutné evidovat k pozdějšímu objednání.
4. **Endoskopie u nemocných ve vysokém riziku** infekce (včetně SARS-CoV2 pozitivních osob) by měly být prováděny za následujících podmínek.
 - ve vyhrazené místnosti s množností následné desinfekce (bezprostředně po výkonu), s filtrem ev. další místností umožňující převlečení personálu a nakládání s potenciálně kontaminovaným odpadem. Zvážit možnost provedení akutní endoskopie mimo vlastní endoskopický trakt (např. na JIP, emergency apod., kde je pacient přímo izolován)
 - za použití jednorázových osobních ochranných pomůcek (ochranný oblek nebo plášť odolný proti vodě, čepice, ochranné brýle, respirační polomaska ochranné třídy FFP3, dvojce rukavice, omyvatelná obuv)
 - manipulace s osobními ochrannými pomůckami viz například: <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-guidance-wearing-and-removing-personal-protective-equipment-healthcare-settings-updated.pdf>
 - použití dedikovaných přístrojů a jednorázových (single-use) pomůcek a akcesorií
 - desinfekce místnosti a povrchů (včetně endoskopické věže) prostředky s plně virucidními účinky CAVE přežívání viru na špatně přístupných plochách a možnosti použití desinfekce aerosolem
 - likvidace odpadu v souladu s platnými nařízeními jako vysoce infekčního tzn. do kontejnerů nebo dvojitých pytlů, které jsou označeny.
5. **Endoskopie u nemocných v nízkém riziku infekce** doporučujeme provádět s použitím jednorázových chirurgických masek, čepice, ochranných brýlí (nebo štítu), voděodolného pláště a rukavic.
6. Všechny **nemocné** doporučujeme již při vstupu na endoskopické pracoviště vybavit chirurgickou maskou a desinfikovat jim ruce. Masku sejmout těsně před vlastní horní endoskopií (ponechat při dolní endoskopii) a znovu použít po ukončení endoskopie.
7. Silně doporučujeme zvážit **zavedení dalších provozních omezení** (pokud to povaha pracoviště umožní):
 - omezení běžného provozu včetně programu screeningu kolorektálního karcinomu

- redukce počtu pracovníků endoskopického týmu na nezbytné minimum
- rozdělení endoskopických týmů a zamezení jejich současné přítomnosti na pracovišti ve stejnou dobu (minimalizace rizika vyřazení celého endoskopického pracoviště z provozu v případě nákazy)
- dostupnost dezinfekce rukou a ústenek v čekárně
- bezkontaktní měření aktuální tělesné teploty ještě před vstupem na endoskopie
- zamezení přístupu příbuzných a nepovolaných osob do oblasti endoskopického traktu
- nošení chirurgických masek veškerým personálem v průběhu celé pracovní doby i mimo oblast endoskopické vyšetřovny
- školení pracovníků v manipulaci s osobními ochrannými pomůckami a desinfekcí, nácvik endoskopie a logistiky nemocného ve vysokém riziku infekce
- denní kontroly počtu osobních ochranných pomůcek, desinfekce a klíčového materiálu
- evidence zvýšených nákladů pracoviště v souvislosti s epidemiologickou situací
- dokumentace reprocessingu endoskopů (dle dostupnosti)

8. Zavádění opatření je nutno provádět ve spolupráci s lokálními autoritami. Osoby s rozhodovacími pravomocemi je vhodné informovat o specifiku endoskopií vzhledem k riziku infekce SARS-CoV-2 (tvorba aerosolu, možné riziko fekálně orálního přenosu)

Důležité zdroje:

1/ Indikace k endoskopii neodkladné, k diskuzi a odložitelné zde:

<https://www.bsg.org.uk/wp-content/uploads/2020/03/Advice-for-Endoscopy-Teams-during-COVID-ver-2-3-published-17032020FINAL.pdf>

2/ Doporučení ESGE/ESGENA zde:

https://www.esge.com/assets/downloads/pdfs/general/ESGE_ESGENA_Position_Statement_gastrointestinal_endoscopy_COVID_19_pandemic.pdf

Doba platnosti textu je 14 dní, nebo do vydání aktualizované verze.

- <https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-infection-prevention-and-control-healthcare-settings-march-2020.pdf>
- <http://www.szu.cz/tema/prevence/2019ncov>
- <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/index.html>
- <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019>
- [Repici - Coronavirus \(COVID-19\) outbreak: what the department of endoscopy should know](#)

doc. MUDr. Ondřej Urban, Ph.D.

Předseda výboru ČGS ČLS JEP

doc. MUDr. Ilja Tachecí, Ph.D.

Vědecký sekretář výboru ČGS ČLS

